

Pracovněprávní aktuality

(sledované období: 5. 4. 2022 – 3. 5. 2022)

JUDr. Nataša Randlová, Ph.D. / Mgr. Jakub Lejsek

Randl Partners, advokátní kancelář, s.r.o., člen aliance Ius Laboris, www.randls.com

Vyhlášené předpisy

Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí o uložení kolektivní smlouvy vyššího stupně

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 83/2022 Sb. dne 13. 4. 2022

Ministerstvo práce a sociálních věcí informovalo prostřednictvím svého sdělení o uložení Dodatku č. 1 ke kolektivní smlouvě vyššího stupně uzavřené na roky 2021–2022 ze dne 29. ledna 2021, který byl uzavřen dne 31. ledna 2022 mezi Odborovým svazem skla, keramiky a porcelánu a Asociací sklářského a keramického průmyslu ČR.

Zákon o panevropském osobním penzijním produktu a o změně souvisejících zákonů (zákon o panevropském osobním penzijním produktu)

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 91/2022 Sb. dne 26. 4. 2022

V reakci na evropské nařízení byla přijata úprava panevropského osobního penzijního produktu (PEPP). **Jeho hlavním účelem je poskytnutí alternativy k penzijním produktům, a to především pro občany EU, kteří využívají volného pohybu mezi státy, z důvodu nepřenositelnosti penzijních systémů jednotlivých států.** PEPP je doplňkovým

dobrovolným penzijním produktem, který nijak nezasahuje do existujícího spoření ve svých domovských státech.

Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí o rozšíření závaznosti kolektivní smlouvy vyššího stupně

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 103/2022 Sb. dne 29. 4. 2022

Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí o rozhodné částce pro určení celkové výše mzdových nároků vyplacených jednomu zaměstnanci podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 104/2022 Sb. dne 29. 4. 2022

Ministerstvo práce a sociálních věcí svým sdělením informovalo, že **rozhodná částka pro určení celkové výše mzdových nároků vyplacených jednomu zaměstnanci podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele je pro období od 1. května 2022 do 30. dubna 2023 částka 37 839 Kč.**

Přehled stavu projednávaných předpisů

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 54

Stav projednávání: 1. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2022

Návrh zákona, kterým se mění zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 204

Stav projednávání: 1. čtení

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2022 (s výjimkami)

Mimo zrušení silniční daně pro většinu vozidel tento návrh také pamatuje na podporu nízkoemisní mobility v zákoně o daních z příjmů. Podle tohoto návrhu má dojít při bezplatném poskytnutí motorového vozidla zaměstnavatele zaměstnanci k používání ke služebním i soukromým účelům ke snížení procentuální částky vstupní ceny **z 1 % na 0,5 %** (ze které se stanoví výše příjmu ze závislé činnosti, který zaměstnanci v souvislosti s tímto poskytnutím plyne) **v případě, že je poskytnuto nízkoemisní motorové vozidlo** (např. elektromobil či vozidlo kombinující spalovací motor a elektromotor). Návrh ale nikterak neřeší, že by si samotný zaměstnanec mohl auto vybrat, a tak bude stejně záviset na zaměstnavateli, zda zaměstnanci nabídne k používání nízkoemisní motorové vozidlo.

Návrh nařízení vlády o maximální částce příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce

Stav projednávání: vláda

Původně navrhovaná účinnost: 1. 4. 2022

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 9. 2023 s výjimkami

Návrh vyhlášky, kterou se mění některé vyhlášky související s vyhláškou o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu vyhrazených elektrických zařízení při hornické činnosti, činnosti prováděné hornickým způsobem a při nakládání s výbušninami

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2022 s výjimkami

Návrh vyhlášky o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu vyhrazených elektrických zařízení při hornické činnosti, činnosti prováděné hornickým způsobem a při nakládání s výbušninami a o změně některých právních předpisů.

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2022

Návrh nařízení vlády o vyhrazených zdvihacích zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2022

Návrh nařízení vlády o vyhrazených elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2022

Návrh nařízení vlády o úpravě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých podle pracovněprávních předpisů (nařízení o úpravě náhrady)

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 6. 2022

Návrh nařízení vlády o vyhrazených plynových zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2022

Další z návrhů prováděcích předpisů k § 23 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, se dotýká plynových zařízení.

Nařízení stanovuje, **kteřá plynová zařízení se považují za vyhrazená, včetně jejich kategorizace**. Dále určuje požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, úroveň bezpečnosti jejich provozu včetně kontrol, revizí, zkoušek, provozní dokumentace nebo montáže a podmínek, které musí osoby (fyzické i právnické) splňovat, aby byly způsobilé vykonávat tyto činnosti nevyjímaje kvalifikaci osob, respektive její získávání a ověřování odborné způsobilosti.

Návrh nařízení vlády o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2022

I v tomto případě se jedná o návrh prováděcího předpisu k § 23 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, který se dotýká elektrických zařízení.

Nařízení stanoví požadavky kladené na fyzické osoby stran jejich způsobilosti **vykonávat obsluhu, montáž, revize a práci na elektrických zařízeních** včetně kategorizace těchto zařízení (zařízení bez napětí, blízkost zařízení pod napětím, zařízení pod napětím a specifická úprava pro vyhrazená zařízení). Nařízení vymezuje i způsob a obsah zkoušky, kterou se dokládá způsobilost k výkonu jmenovaných činností. Tímto předpisem by mělo dojít k nahrazení takzvané padesátky (vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů).

Návrh vyhlášky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o panevropském osobním penzijním produktu a kterou se mění související vyhlášky o odborné způsobilosti

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 11. 5. 2022

Vyhláška vymezuje některé podrobnosti v souvislosti s přijetím **zákona o panevropském penzijním produktu** (PEPP – viz výše). Vyhláška stanoví zejména náležitosti žádosti o registraci a zrušení registrace PPEP, včetně odborných znalostí vyžadovaných k poskytování tohoto produktu.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2022 (s výjimkami)

Návrh řeší problematiku **dřívějšího odchodu do důchodu u náročných profesí** a omezení negativního jevu vynuceného odchodu do předčasného starobního důchodu, který s sebou nese trvalé krácení výše vypláceného důchodu. Též reflektuje doporučení OECD na **snížení minimálního počtu odpracovaných let pro přiznání nároku na důchod**, tedy doby pojištění, která je ve srovnání se zahraničím nepřiměřeně dlouhá, a to ze současných až 35 let na 25 let.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2022

Tento návrh přináší do oblasti základního důchodového pojištění **rozšíření okruhu náhradních dob pojištění, a to**

o tzv. nezprostředkované pěstouny, popř. další osoby v obdobném postavení, a zajišťuje jim nepřispěvkovou účast na důchodovém pojištění, aby se tyto osoby mohly více zaměřit na samotnou péči a nemusely si zajišťovat účast na důchodovém pojištění z jiného titulu (např. výkonem výdělečné činnosti, dobrovolnou účastí podmíněnou placením pojistného nebo jiným typem náhradní doby pojištění).

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023

Cílem předkládaného návrhu zákona je **zaktualizování předmětného právního předpisu**, a to tak, aby nejen koncepčním pojetím, ale i terminologicky odpovídal vývoji ostatních právních odvětví (zejména insolvenčnímu právu). Návrh chce dosáhnout větší propojenosti uspokojování mzdových nároků zaměstnanců s insolvenčním právem, a to jak na národní, tak na evropské úrovni a odstranit nedostatky, které vyplynuly z aplikační praxe, včetně možných zneužití dané úpravy.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 1. 2023

Cílem návrhu je **provedení změn v posuzování zdravotního stavu ze strany lékařské posudkové služby sociálního zabezpečení**, která má na starost např. posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti fyzických osob pro účely dávek důchodového pojištění. Po stránce personální má dojít k úpravě – úprava kompetencí lékařů i nelékařských pracovníků zavedením nové pozice odborného nelékařského zdravotnického pracovníka, který se bude v rozsahu své kvalifikace podílet na procesu posuzování zdravotního stavu a připravovat odborné podklady pro tvorbu posudků. Návrh vyjmenovává kvalifikační předpoklady pro výkon činnosti tohoto pracovníka.

Návrh dále upravuje dílčí změny k zefektivnění kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti a zrychlení postupů při posuzování zdravotního stavu, kdy by ošetřující lékaři byli povinni na žádost příslušného orgánu nemocenského pojištění mu zaslat písemné informace o průběhu léčby, plánu dalšího léčebného postupu a předpokládaném termínu obnovení pracovní schopnosti, a to ve lhůtě 8 dnů od obdržení žádosti.

Návrh nařízení vlády o úpravě náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 6. 2022

Návrh nařízení vlády přichází s **valorizací průměrných výdělků o 8,2 %**. Výše průměrného výdělku je rozhodná pro výpočet náhrad za **ztrátu na výdělku na služebním příjmu po skončení neschopnosti** ke službě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání.

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 511/2021 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, ve znění vyhlášky č. 47/2022 Sb.

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: Dnem následujícím po dni vyhlášení

Podle § 189 odst. 2 zákoníku práce je Ministerstvo práce a sociálních věcí zmocněno v mimořádném termínu upravit vyhláškou sazbu základní náhrady za používání silničních motorových vozidel, stravného nebo průměrnou cenu pohonných hmot, jakmile se podle údajů Českého statistického úřadu některá z těchto cen ode dne účinnosti poslední úpravy obsažené ve vyhlášce zvýší nebo sníží alespoň o 20 %.

S ohledem na značný nárůst cen pohonných hmot (podle Českého statistického úřadu dokonce o více jak 30 %) tak MPSV navrhuje po zvýšení ceny základní náhrady u elektřiny také navýšení náhrady u motorové nafty a benzínu.

Konkrétně z 37,10 Kč na **44,50 Kč** za 1 litr benzínu automobilového 95 oktanů a z 36,10 Kč na **47,10 Kč** za 1 litr nafty.

Návrh nařízení vlády o úpravě náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání vojáků při výkonu vojenské základní nebo náhradní služby a výkonu vojenských cvičení, o úpravě náhrady za ztrátu na platu po skončení neschopnosti výkonu služby nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání vojáků z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých

(nařízení o úpravě náhrady poskytované vojákům a pozůstalým)

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 6. 2022

I tento návrh přichází s **valorizací průměrných výdělků o 8,2 %**. Výše průměrného výdělku je rozhodná pro výpočet náhrad za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání **vojáků**.

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2023

Předkládaný návrh zákona má zavést právní rámec pro ochranu oznamovatelů dle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937. **Cílem návrhu je zajištění ochrany širokému okruhu lidí, kteří pracují v soukromém či veřejném sektoru a kteří oznámí protiprávní jednání.**

Oznámením se podle návrhu rozumí oznámení fyzické osoby obsahující informace o možném protiprávním jednání, které má znaky trestného činu nebo porušuje právní předpis nebo předpis Evropské unie, o jehož spáchání se oznamovatel dozvěděl v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností.

Tento návrh stanoví, že **oznamovatel, který podá oznámení, nesmí být vystavený odvetě**, tedy například neodůvodněnému snížení variabilní složky mzdy, změně rozvržení pracovní doby, rozvázání pracovního poměru nebo zrušení dohody o provedení práce či pracovní činnosti, neprodlení pracovního poměru na dobu určitou, diskriminaci, odvolání z místa vedoucího zaměstnance, snížení mzdy či nepřiznání odměny apod. Mimo samotné oznamovatele má dojít k ochraně také dalších osob, které mají k oznamovateli určitý vztah či nějakým způsobem na oznámení spolupracovaly (např. osoby blízké, osoba, která zjistila informace, které jsou obsahem oznámení, právnická osoba, v níž má oznamovatel účast, apod.).

V případě, že bude proti oznamovateli použito odvetné opatření, kdy mu bude způsobena nemajetková újma, má oznamovatel právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění.

Návrh dále obsahuje podrobný postup, jakým způsobem mají být zavedeny oznamovací systémy. Oznamovací systém má mít dvě roviny, a to vnitřní a vnější.

Vnitřní oznamovací systém mají být povinni zavést zejména:

- veřejní zadavatelé podle zákona o zadávání veřejných zakázek (s výjimkami);

- **zaměstnavatelé, kteří v uplynulém kalendářním čtvrtletí zaměstnávali v průměru nejméně 50 zaměstnanců, nebo**
- zaměstnavatelé vykonávající činnost v oblasti finančních služeb, finančních produktů a finančních trhů apod.

V rámci vnitřního systému zaměstnavatel nebo osoba, která pro zaměstnavatele spravuje tento systém, určí příslušnou osobu a zajistí zejména, aby:

- bylo možné podávat oznámení písemně, ústně i osobně,
- byly způsobem umožňujícím dálkový přístup uveřejněny následující veškeré informace o oznamování (např. jak podat oznámení, kdo je příslušná osoba apod.),
- příslušná osoba znala veškerá svá práva a zejména povinnosti,
- byla zabezpečena důvěrnost oznámení,
- byla posouzena důvodnost oznámení,
- byla přijata vhodná opatření k nápravě.

Příslušná osoba bude nestranně přijímat a posuzovat daná oznámení a navrhopat opatření k nápravě. Tato osoba nesmí být za řádný výkon své činnosti jakkoliv postihována. Po přijetí oznámení příslušná osoba vždy vyrozumí oznamovatele a do 30 dnů od přijetí oznámení posoudí důvodnost přijatého oznámení. Pakliže příslušná osoba zjistí, že oznámení je důvodné, navrhne zaměstnavateli (či jinému povinnému subjektu) opatření k nápravě.

Naopak vnější oznamovací systém bude zřízen u Ministerstva spravedlnosti.

Návrh dále mimo rozepsání podrobných postupů a detailních povinností zaměstnavatelů obsahuje také část věnující se přestupkům. Pokud fyzická osoba podá vědomě nepravdivé oznámení, může jí být podle návrhu uložena pokuta do 50 000 Kč. Pokud zaměstnavatelé nebudou postupovat

podle zákona, může jim být rovněž uložena pokuta, a to až 1 000 000 Kč nebo 5 % z čistého obrátu za poslední ukončené účetní období.

Přestože dle výše uvedené směrnice byly členské státy povinny přijmout úpravu již do 17. prosince 2021, je účinnost tohoto návrhu stanovena až na 1. 7. 2023.

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů

Stav projednávání: vláda

Navrhovaná účinnost: 1. 7. 2023

V souvislosti s návrhem zákona o ochraně oznamovatelů má dojít také k úpravě několika souvisejících zákonů. Například má dojít k novelizaci občanského soudního řádu, kdy by došlo **k přenesení důkazního břemene na zaměstnavatele**. V takovém případě by stačilo oznamovateli, aby důvodně poukázal na to, že se jednalo o odvetné opatření, a zaměstnavatel bude muset sám prokázat, že se nejednalo o odvetu za oznámení.

Návrh nařízení vlády, kterým se zrušuje nařízení vlády č. 102/2018 Sb., o vymezení nepodnikatelské sféry pro účely stanovení platové základny

Účelem návrhu je pouze zrušit obsoletní nařízení vlády č. 102/2018 Sb., o vymezení nepodnikatelské sféry pro účely stanovení platové základny, které již není s ohledem na změnu právní úpravy provedenou zákonem č. 587/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, způsobilé vyvolávat právní účinky.

Úřad práce ČR

Práci v ČR dosud získalo téměř 24 tisíc občanů Ukrajiny

Úřad práce informoval ve své tiskové zprávě, že od 24. 2. 2022 dosud využilo možnosti pracovat v ČR podle dostupných zdrojů celkem 23 973 občanů Ukrajiny pod dočasnou ochranou. Ti mají od 21. 3. 2022 volný vstup na český trh práce. Nastupují na pozice ve výrobě nebo v dopravě, ale také v logistice nebo třeba ve službách. Zpravidla se jedná o dlouhodobě neobsazená pracovní místa.

Občané Ukrajiny prchající před válkou, kteří mají pobytové vízum za účelem strpění či dočasné ochrany, nepotřebují aktuálně povolení k zaměstnání ani zaměstnanecké karty. Nemusí se spoléhat ani na žádné zprostředkovatele. Mohou si najít sami zaměstnání u každého zaměstnavatele, který hledá nové zaměstnance. Ten následně nahlásí Úřadu práce ČR jen jejich nástup do pracovního poměru.

AKTUÁLNÍ ŠKOLENÍ RANDLS TRAINING

Elektronizace dokumentů v HR praxi | Dne 27. 6. 2022, od 9.00 do 13.00 hodin | Lektori: Mgr. Bc. Michal Peškar
Více informací na www.randlstraining.com/skoleni.